

Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

Wnioski z badania warsztatowego dotyczącego ekosystemu start-upów w Polsce

Wybrane cytaty

„Faza eksploracji nie służy wcale, żeby dowieźć produkt. Ona służy do falsyfikacji hipotez. [...] Rozliczeniem jest wiedza, a nie faktura. Obecny system tego nie akceptuje.”

„Kapitał jest, ale nie tam gdzie powinien – zamiast w startupy, trafia w nieruchomości w Polsce lub Hiszpanii.”

„Obecnie strategia na pozyskiwanie funduszy jest ważniejsza od strategii rozwoju innowacji.”

„Ministrowie się zmieniają, prezesi się zmieniają. Odpowiedzią jest rynek – izba ma ciągłość 30 lat, przeżyła wszystkich ministrów.”

„Mamy kompetencje, ale nie mamy realnej ścieżki wdrożenia.”

„Państwo powinno przede wszystkim nie przeszkadzać.”

„My w Polsce zrobimy w trzy osoby coś, co gdzieś tam na świecie się robi, ale w 30 osób.”

Wyścigówka z zaciągniętym hamulcem

Energia i potencjał

- Talenty i kapitał ludzki
- Kultura przedsiębiorcza i głód sukcesu
- Zasoby infrastrukturalne (sprzęt)
- Bogacące się społeczeństwo
- Rozpędzona gospodarka
- Dostępność środków publicznych

Przestarzałe ramy strukturalne

- Edukacja pracowników, nie founderów
- Domniemanie złej woli w urzędach
- Infrastruktura widmo (dostęp)
- Kapitał prywatny ucieka w „beton” (nieruchomości)
- IP na uczelniach jako toksyczne aktywo
- Polityka wsparcia pod kalendarz programów UE

Diagnoza

Wyzwania ekosystemu

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundamenty ekosystemu

Kryzys zaufania – najdroższy z podatków

- > Niemitygowana awersja do ryzyka w instytucjach publicznych i samorządowych
 - > mechanizmy domyślnej odmowy i „gry na czas” przy decyzjach dotyczących innowacji
- > Prywatny kapitał omija innowacje
 - > trafia do nieruchomości ze względu na mniejsze ryzyko i lepszą strukturę podatkową

Brak długofalowej strategii

- > Horyzont planowania wyznaczany przez kalendarz konkursów unijnych, a nie potrzeby rynku
- > Państwo często buduje własne rozwiązania IT także poza niezbędną infrastrukturą krytyczną
 - > W ten sposób ministerstwa i spółki Skarbu Państwa finansują z publicznych środków produkty konkurencyjne wobec polskich startupów
- > Procedury zamówień publicznych systemowo eliminują małe, innowacyjne firmy – przetargi premiąją dużych, sprawdzonych dostawców; brak ścieżki „pierwszego wdrożenia” dla startupów

Finansowanie publiczne

Sztywność i biurokracja

- > Ustawa o dyscyplinie finansów publicznych uniemożliwia pivoty (zmiany w projektach).
- > System skupiony na odbiorze faktur (koszty), a nie kamieni milowych (efekty).

Pozorna cyfryzacja

- > Systemy IT wymagają wgrywania setek dokumentów, nie eliminując obiegu papierowego.
- > Brak standardowych czasów reakcji urzędów (SLA – service level).

Warstwa wykonawcza i infrastruktura

Infrastruktura widmo

- > Laboratoria (kupione ze środków publicznych) stoją puste z powodu zakazu komercyjnego wynajmu.
- > Startupy nie wiedzą o ich istnieniu.

Paraliż decyzyjny na uczelniach

- > Uczelnie boją się wyceniać IP i sprzedawać udziały w spin-offach
- > Obawa o zarzut niegospodarności

Operatorzy bez realnych zasobów

- > Akceleratorzy są uzależnione od grantów i rozliczane z liczby spółek
- > Turystyka grantowa

Kapitał ludzki i kompetencje

Pułapka średniego rozwoju

- > Polska jest atrakcyjna kosztowo oraz lokalizacyjnie (jakość życia)
- > Ale przegrywa walkę o talenty przez brak zachęt podatkowych dla expatów

Silosy edukacyjne

- > Uczelnie „produkują” solidnych pracowników i inżynierów
- > Inżynierowie nie mają kompetencji biznesowych

Niska widoczność sukcesów founderów

- > Brak systemowej promocji polskich sukcesów w edukacji biznesowej
 - > Bazowanie na amerykańskich *case studies*

Dane i usieciowienie

Niska jakość danych w dostępnych bazach

- > Częste powielanie ogólnikowych i powierzchownych informacji na portalach jednostek publicznych
- > Brak jednego miejsca zbierającego wszystkie informacje dla startupów i ekosystemu

Sieciowanie działa najlepiej oddolnie

- > Próby "urzędniczego" organizowania networkingu zabijają jego wartość

Błędy ewaluacji

- > Mierzymy efekty w odniesieniu do poniesionych wydatków – analizujemy nie tylko to, ile środków zostało wydanych, ale przede wszystkim jakie rezultaty zostały dzięki nim osiągnięte (np. ile firm powstało i jak się rozwinęły).

Reguły gry – legislacja i podatki

Fikcja konsultacji

- > 14 dni na opiniowanie projektów ustaw dot. środowiska startupowego to fasada
- > Startupy nie mają zasobów, by skutecznie zaopiniować regulacje takie jak zmiany w KSH, przepisy o ESOP, wdrożenia dyrektyw unijnych czy wymogi raportowe programów grantowych

Podatki hamują innowacje

- > Fikcja prawno-podatkowa w zakresie ESOPu – opodatkowania przy objęciu opcji
- > Asymetria informacyjna i skomplikowane procedury – rynek nie wie o ulgach, które już wdrożono

Nadmierna formalizacja

- > Obowiązek notarialny przy sp. z o.o.
- > Brak rozpowszechnienia otwartych standardów np. CLA, a także odpowiednika umowy typu SAFE
- > Wyzwania z rejestrem akcjonariuszy

Kapitał prywatny jako krwiobieg

Luka w finansowaniu

- > Zbyt duże znaczenie cykli finansowania UE

Kapitał zamrożony w nieruchomościach

- > Brak zachęt podatkowych do lokowania środków w finansowanie startupów

Brak płynności na etapie exit

- > Kapitał emerytalny i ubezpieczycieli regulacyjnie wykluczony z finansowania w fundusze

Analiza przestrzenna

Fikcja specjalizacji

- > Samorządy i instytucje regionalne grają na modne tematy bez realnych zasobów

Turystyka grantowa

- > Fikcyjne statystyki – startupy rejestrują się na Wschodzie dla dotacji (m.in. FEPW), operując faktycznie z Warszawy, co zniekształca dane o regionalnym rozwoju ekosystemu

Rekomendacje

Up-grade software'u

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

innoLAB

Architektura zmian

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

innoLAB

Fundament

Strategia i governance

Strategia 2040 – odejście od planowania z perspektywy kalendarza konkursów UE

- > spięcie polityk gospodarczej, regionalnej, rozwoju nauki i innowacyjnej w skoordynowany sposób
- > wyznaczenie kluczowych branż i technologii

Właściciel ryzyka systemowego

- > centralna jednostka odpowiedzialna za efekty ekosystemu
- > strażnik drożności systemu – koordynator działań międzyresortowych
- > arbiter kompetencyjny – likwidacja paraliżu decyzyjnych

Filary prawne i kapitałowe

Otoczenie regulacyjne i prawne

- > One-Stop-Shop oparty na AI
 - > Budowa centralnego punktu (SSOT) prowadzącego startupy po rynku, przetargach i programach.
- > Standardy rynkowe na gov.pl
 - > Wzorce umów inwestycyjnych, zmniejszenie asymetrii informacyjnej i kosztów prawnych dla founderów
- > Zmniejszenie formalizmu notarialnego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, na wzór rozwiązań stosowanych w prostej spółce akcyjnej.

Kapitał i inwestycje

- > Pakiet ulg dla Aniołów Biznesu (SEIS/EIS)
- > Wypracowanie bezpiecznej formuły dopuszczającej inwestowanie ułamka środków PPK/OFE w fundusze venture capital

Filary instytucjonalne

Nauka, talent i kompetencje

- > Udostępnienie jednolitego frameworku i standardu komercjalizacji wiedzy dla wszystkich uczelni i instytutów
- > Wprowadzenie ulg podatkowych przyciągających do Polski globalnych menedżerów i scale-upy

Infrastruktura B+R i cyfryzacja

- > Mapa infrastruktury badawczej. Cyfrowy system rezerwacji laboratoriów z jasnymi cennikami i zasadami dostępu.

Kultura administracji i współpraca

- > Reforma grantów: Urynkowanie efektów rozliczeń środków publicznych.
- > GovTech i otwarcie rynku B2G: Wprowadzenie ułatwień w Prawie Zamówień Publicznych oraz funduszy PoC zdejmujących ryzyko z samorządów

Dalsze kroki

- ✓ Powołanie jednostki właściciela ryzyka systemowego
- ✓ Roadmapa legislacyjna z kamieniami milowymi na najbliższe 12, 18 i 24 miesiące
- ✓ Ustanowienie standardu prekonsultacji
- ✓ Bliski kontakt z przedstawicielami ekosystemu
 - ✓ Wiele zmian posiada już często gotowy, wypracowany przez rynek fundament projektowy

